

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Tompai Mihály-utca 10. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás. Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.</p>	<p>Felelős szerkesztő: GÁL ISTVÁN. Kiadó laptulajdonos: ID. RÁBELY MIKLÓS.</p>	<p>Az előfizetés díja: Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona. Vármegyei körjegyzőknek, tanítóknak és községi előjáróságoknak egész évre . . . . . 8 korona. Egyes szám ára: 20 fillér. A hirdetés díja: Egy háromhasábos petsor térfogata . . . . . 20 fillér. Nyilttér sora . . . . . 50 fillér.</p>
--	--	--

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

A kormány köszönete a fémgyűjtőknek.

Kubinyi Géza főispántól a következő nyilatkozatot vettük:

„565/1916. szám. — Az Országos Hadsegélyező Bizottság által a hadsereg fémszükségletének biztosítása érdekében megindított fémgyűjtési akció még nem zárható ugyan le teljesen, mindamelllett már oly jelentékeny eredményt bir felmutatni, melyre az illetékes tényezők teljes meglepéssel tekinthetnek vissza.

Az eddig is elért siker arra indította a m. kir. Miniszterelnök ur Öexellenciáját, hogy elismerését fejezze ki a kormány nevében nekem s a gyűjtés körül buzgalmat kifejtő egyéneknek. Ez utóbbinak nyilvánítása a kormány megbízása folytán az én kötelességemmé vált s mivel a jelen viszonyok között teljesen lehetetlen minden arra érdemes egyénnek külön levélben őszinte köszönetem kifejeztem, ezuton teszek eleget az említett rendelkezésnek s e helyen mondok köszönetet mindenkinek, aki buzgó és serény tevékenységével arra reá szolgált s hadseregünk ezen nagy érdekét előmozdítani igyekezett.

A kormánynak elismerő köszönetnyilvánítása szolgáljon ugy azoknak, akik a kitüntető köszönetre reá szolgáltak, mint a vármegye egész közönségének buzdításául a jövő kötelességeivel szemben.

Rimaszombat, 1916. február 29.

Kubinyi Géza, s. k., főispán.“

A kormány köszönetnyilvánítása a legmelegebb elismerés lehet mindazokra nézve, akik a fémgyűjtés lelkes akciójában akár mint gyűjtők, akár mint a gyűjtés irányítói részt vettek s dokumentálják azt a nagy érdeket is, melyet szolgáltak akkor, mikor a haza érdekében a muniციógyártáshoz szükséges fémanyagokat a hadvezetőség részére megszerezték.

Hogy nem találunk neveket a fenti sorok között, annak nagyrészt az az oka, hogy oly tekintélyes gárda állott a fémgyűjtés szolgálatában, melynek minden egyes tagját a nyilvánosság elismerése elé állítani szinte lehetetlenség volna. Így is meg fogja mindenki érezni a köszönet melegét, akire vonatkozik.

Honnan veszünk tejet?

(G.) Egy nagy kérdőjelként áll előttünk ez az egyszerű mondat, amely a nehezen megoldható probléma súlyával üli meg közvéleményünket.

Általános mizériaként áll előttünk a panasz, hogy a város gyenge forgalmu piacán hónapok óta egy fél liter tej sem volt, hogy ha messziről feltűnik egy batyus asszony kezében a boldogságos tejet jelentő kanna vagy fazék, az a mellékutczák zeg zugában simogató szavu tejesarnokosok üzletébe vándorol.

S most a napokban a város intelligenciája elé is odatestette az élet, a sok problémát naptényre dobó háborus élet a fenti kérdőjelet, mert az eddigi tejbekészítési helyük: a kurinci földmivesiskola gazdasága márczius elsejével a minimumra redukálta a jövőben szállítandó tejmenyiséget.

Szóval a mindent demokratizáló háborus éra a reggeli kávécsészék világában is elsimitotta az ellentéteket s a békés idők rendszerint olcsó és nagy tápértékű élelmiszere, a fehér, édes, egészséges tej kiszalad a kereskedelmi élet nagy forgalmából s luxus cikké alakul át.

Komoly, orvosi értekezés témája az az igazság, hogy a gyermeki szervezetnek legtermészetesebb felépítője, a gyermeki erő legbiztosabb fentartója a tej, mely főleg a modern asszonyok vézna világában, mikor a természetes esecsemőtáplálás a ritkaság számba megy, a jövő generáció egészségét és életkérdését igen közletről érinti.

Orvosi toll tudná csak kellően megvilágítani azt is, mit jelent a beteg és lábbadozó emberek világában egy pohár meleg tej, amely táplál, erőt ad s mit hidegen egy pohár, amely emésztő lázokat hűsit . . . .

Rimaszombatban az emberi élet ezen éltető eszenciája ugy látszik kikopik a forgalomból s a gondolkodó ember előtt bizonyára felesleges lenne ennek következményeit és hátrányait világos színekkel megrajzolni.

A kérdés valóban életkérdés, emberi életkehez tapadt probléma s ma az emberi élet odakünn olcsó, de idehaza embriójában mindennél féltettebb kincs.

Orvosság után kiált e nagy mizéria s a problémák szövevényéhez szokott városi hatóság asztalára biztos hittel odatestetik ezt a kérdést is.

És az avatatlan prókátor nagyképi hangja nélkül, a közügy s az emberiség ügye szempontjából belevilágítunk egy halvány sugárral a nehéz utvesztőbe.

Rimaszombatot a természetes körülmények s a helyi viszonyok praedestínálják arra, hogy tej ellátása nagyrészt a kurinci földmivesiskola gazdasága által történjék, mert az egyes falusi, szórványos kicsi tejjgazdaságok, a város szükségletét sem ki nem elégíthetik, sem megfelelő biztonságot nem adnak arra vonatkozólag, hogy a tej — tisztán kezeltetik és vizezés nélkül kerül forgalomba.

Ugy halljuk, hogy a kurinci földmives iskola gazdasága a földmivelésügyi miniszter rendelete értelmében a jövőben növendék marhák tenyésztésére lesz hivatva s így elesik annak lehetősége, hogy a város tejszükséglete onnan nyerjen kielégítést.

Minden lehető el kellene követnie városunk vezetőségének annak érdekében, hogy ezen terv megmástitassék s a növendék marhák tenyészete helyett a város tejszükségletét biztosítani tudó rendszeres tejjgazdaság állittassék be.

Ez nem momentán megoldás, nem segítene a mai nehéz kérdés kibogozásán, de egy terv, mely a jövő szempontjából nagy gazdasági jelentőséggel birhat.

Hogy a kérdés pillanatnyi megoldása miként lehetséges, arról nem tudunk hasábokat írni. Mindenesetre nagyon megnehezíti a kérdés orvoslását az a körülmény, hogy Rimaszombatban s a környékbeli falvakban állomásozó katonaság élelmezése a szarvasmarha-állományt igen nagy mértékben megcsökkentette.

Drágasági pótlék.

(H. G.) A legszebben hangzó fogalom ma országszerte a drágasági pótlék. Az állam is, a magánosok is belátják jogosultságát és ígérik vagy kiutalják a czimzettek tetszése, keveslése, nagy arányú számtani műveleteinek összeomlása mellett. Sem az ily irányú követelésről, sem a megvalósítás módjairól, nehézkességéről, de azoknak irigység nélküli sóvárgásáról, akik drágasági pótlékot nem kapnak, kritikát írni nem szándékozom.

Van azonban egy drágasági pótlék vagy legalább is kellene lennie ezekben a drága, nehéz időkben s ez a nemzeti lelkiismeret. Most látjuk csak igazán, milyen szervezetlen nép vagyunk! Nagyok és tatóngók a hiányok nemzeti életünk létfeltételeiben, melyeket családi vagy drágasági pótlékkal betűnni nem lehet. Az államszervezet kapja a jelentéseket és ismeri a külföld hasonló intézkedéseit. Jönnek is napnap után a rendeletek, a nagy sietségben ellentmondók is talán s a nagy szervezet szívó gyökerei, a magisztrátusok lázas munkát végeznek, melynek fogamatja sok nincsen. Ennél a pontnál a publikum felszólal és kritizál, bírál, hibát keres és talál, mintha egyéni érdeke ellenkéne a kormány érdekével. A békéből még megszoktuk, hogy pusztá előítéletből minden hivatalos intézkedést teherként fogjunk fel s ha lehet, s amilyen mértékben lehetséges, kijátszuk. Objektív kritikát a megengedett határokon belül kell gyakorolnunk. Most a háboru idején is, hiszen a józan kritika gyökerei nem az önzésből táplálkoznak s ugyanaz a végső céljuk, mint a kritika tárgyát képező rendeleteknek és intézkedéseknek.

Panaszkodni szabad, de nem illik, különösen ha a panasz csak hibákat takargat. De nekünk jó magyaroknak megvan az a kettős sajátosságunk, hogy egyrészt a végleges rendezettség mellőzésével, kompromisszumok, egyezkedések alapján szeretünk élni, tehát gyűlöljük a kategorikus imperatívus elvét, másrészt pedig lehetőleg kerülünk és megkerülünk minden közösséget a hivatalos szervezettel.

Bár most a háboru kegyetlen következetességgel mutat rá a nagy szükségszerűség láncolatára, amely bizonyos katonai szubordinációt sürget és szorosabb mértékben a hivatalok hatáskörébe utalja az egyént és családot. És sajátosságos, mi még most sem vesszük észre, hogy amíg mi a nemzet hivatalos létezésű vetületétől, az államtól kívánjuk, hogy az megélhetésünket biztosítsa, a pénz forgalmát szabályozza, a hadsereg működését megkönnyítse és a belső nagy bonyodalmakat, az előállt fonák

helyzetet rendezze, addig a mi részünkről itthon csaknem teljesen általános az érzéketlenség és ellenállás minden ezt célzó rendelkezéssel szemben. Normális számítást kellene csak csinálnunk önmagunkkal, állítsuk szembe a szükségleteket a tényleges fogyasztással, ha a nagy, közös cél érdekében áldozatokat nem is tudunk vagy nem akarunk hozni és máris temérdek előny származnék belőle a közjóra.

Vegyük csak az élelmiszer kérdést. Elsősorban a gabonarekivirálást.

Számításaink a szinte végnélküli háboruteremtette kényszerhelyzet következtében csak úgy válnak be, ha egyrészt helyes beosztással élünk, másrészt legalább is nagy mennyiségekben és spekulációra az élelmiszert nem dugdoszák. Annál is inkább áll ez, mert a termelést a gazdasági munkaerők fokozatos csökkenése folytán nemcsak fokozni nem lehet, de a normális fokot megtartani is nagyon nehéz.

A dugdosás csak lendíti a készpénzesek spekuláló kedvét és célját, ez pedig természetesen növeli ismét a drágaságot. Ebben a belső harcban, melyet azután az életért idehaza vívunk, nagyon sok visszaélés, szenny és gyengeség tűnik ki, amelyek mind, mind csak szervezetlenségünkre derítenek világosságot.

A vidék bizonyos kárörömmel gondolja, hogy ezt a kellemetlen helyzetet a városiak érzik meg s főleg a főváros. És nem eszmél arra, hogy a város önálló intelligenciája, hivatalnok osztálya, iparos és kereskedő eleme a nemzeti életnek ép oly fontos szerve, mint az őstermelő. A harctér megoldotta az egalizálást, a közös sors, a közös szenvedés, a közös öröm és közös parancsteljesítés egységessé tette a legkülönbözőbb elemek életét s halálát.

Rajtunk a sor, akik itthon vagyunk, hogy mi is tanuljunk meg némi, sokszor nem is áldozattal, csak bizonyos előnyök feláldozásával járó önmegtartóztatást, alárendeltséget. Ha nincs fölöslegünk, élünk takarékosan, számítással, ha fölöslegünk van, bocsássuk azt a közjó rendelkezésére. Saját gyermekei, harctéren küzdő vérei, sőt saját érdekei ellen követ el büntet, aki ezekben a nehéz időkben önző célokat hajszolva, kijátszani igyekszik a nemzet nagy összességének javát célzó rendelkezéseket.

Nem a büntető záradéknak, hanem a nemzeti lelkiismeretnek kellene az ilyen törvények beosztásán örködniük. Sok — sok panasz és baj megszűnne ily módon s ennek a drágasági pótléknak meg volna az az előnye, hogy nem alkalmoszerű és pillanatnyit szüntet meg, hanem messze kiható ereje is van. Akkor majd nem lesz szükség hasonló megpróbáltatások idején különleges és kivételes intézkedésekre,

S hogyha a hon ügye úgy kívánja,
Száz csillag közt csillagom leszálna,
Ha ott lenném örök éjszakámat:
Ne hagyjátok el az én anyámat!

Telek A. Sándor.

Anyák.

A miskolci nagy állomáson vártam a budapesti gyorsvonatra. Sokat késett a vonat. Behúzódtam a váróterem sarkába. Mellettem egy feketeruhás nő ült a széken. Gyászruhás nők, fiatal katonák jöttek mentek. A mint Fülek felől berobogott a személyvonat, egy idősebb gyászruhás nő keresett helyet a váróteremben. Leült a szomszédom mellé. A zempléni vonat is befutott nemsokára. Alacsony, kisírt szemű gyászfátyolos nőnek adtam át a helyem. A nők kíváncsian nézték egymás gyászruháját. Aztán megindult a beszélgetés. A miskolci nő kezdte:

— A fiuk, ugy-e?

— Az, az — bólintgatott rá könnyes szeméit törülgetve a másik kettő.

— Nagysád is? — kérdezte a füleki.

— Én is, bizony én is a fiamat siratom — mondta fájdalmas arccal a miskolci. — Miért mentette meg az Isten, ha most elvette? A nagy árvizkor, mikor éjszaka zudult ránk a nagy áradat, a rémület bódultságában ott feleltem a bölcsőben szendergő kis fiamat. S mikor fájdalmamban őrvongva vissza akartam térni érte, nem lehetett. — A víz a nyitva hagyott ajtón kihozta a szobából s vitte a rohanó ár hátán a bölcsőben csendesen aluvó kisedet. — Vitte... vitte s én úgy éreztem,

amelyek kivitele, — mert a normális érvényesítés előfeltételei nincsenek meg hozzá — csaknem teljesen a csendőrség és rendőrség kezébe van letéve.

Tehát több lelkiismeretre, több megértésre van szükségünk a közjó iránt, mely az egyeseknek és családoknak jólétét is intézményesen biztosítja.

Világháboru.

Most a nyugati harctérre irányul az egész világ figyelme.

Mig az entente Szaloniki mellett várta a német és a szövetséges seregek támadását: addig a németek február vége felé váratlanul nagy támadást kezdtek a nyugati fronton, különösen Verdun környékén. Ezen a helyen hatalmas ágyutűzzel árasztották el a francia frontot. Szakadatlanul hallatszott a legnehezebb ágyuk iszonyu dörgése, összelőtték a betonnal kiépített francia árkokat, föl-szántották a földet, — azután megindult a támadás a francia vonal ellen.

Már a mult számunkban jeleztük, hogy benyomultak a francziák vonalába, azt elfoglalták és 10.000-nél több foglyot ejtettek és sok hadiszert zsákmányoltak.

Azóta a németek rettentő támadása folytatódott és már egyenesen Verdun vár erődtései ellen tört.

Az erődtései legkeletibb szögletén áll Douaumont falu és annak pánczélerődje. Mikor a németek áttörtek a francia front külső vonalán és közeljártak az összelőtt Douaumont erődhöz, akkor a brandenburgi gyalogezred rohammal elfoglalta Douaumont sarokerődöt.

Az akkori jelentés szerint igen heves harcok közt történhetett mindez, mert összesen 16.000 sebesületlen francziát fogtak el mintegy 3 nap alatt, közte pár száz tisztet s a foglyok azt vallották, hogy nem lehetett kibírni a rettentő ágyutűzet. Azóta jelentés jött az elfoglalt hadiszerek egy részéről is. 70 ágyut és 80 gépfegyvert foglaltak el a németek

hogy a szívemet tépi, marcangolja valami iszonyatos fájdalom. Elaléltam s csak akkor tértem magamhoz, mikor gyermekem sirását hallottam, ki két kövér kezével éhesen kapkodott felém. A rohanó ár, a mely erős uszni tudó férfiakat gázolt a halálra, az én ártatlan fiacskám partra tette a szomszéd utcában... Azóta harminczhét év telt el. A kis fiacskámól hatalmas, erőteljes férfi lett... Aztán... a második leMBERI csatában átlőtték a mellét s három hét múlva a karjaim között halt meg. Kis fiával, feleségével napról napra sirunk és mindig csak sirunk. A sirja tele van mindennap virággal, a mi szívünk pedig mélységes bánattal.

A Fülek felől érkezett nő vette át a beszédet:

— Tizenhét éves volt, rózsás arcu, kék szemű, vidám, ártatlan gyermek. A nyolczadik osztályt járta. Már zászlós volt, mikor lekerült Szerbiába. Lelkesedéssel írta — Szabács, Valjevó, Jagodina látta harcolni kisfiad, jó anyám. Sok veszedelem között megtartotta az Isten. — Aztán sokáig, sokáig nem jött semmi hír... Egyszer egy rózsaszínű kártyán ennyit írt — Cuprijában csatornát ásunk. — Az én rózsás arcu szép fiam, kit a szélől is óvtam, csatornát ás. Azt hittem megszakad a szívem... Mikor a mieink elfoglalták Szerbiát, ujjongott a lelkem, talán hazakerül az én fiam is... Nem jött... Egy haza került bajtársa beszélte, hogy rongyos cipőben, szétszakadt kabátban volt, mikor havas, hideg szélben találkozott velem. Vad, ijesztő szemű szerbek hajtották őket a sáros országuton. Ing nélküli, meggyötört teste

TÁRCZA.

Szeressétek az édes anyámat.

Kit hónapban enyhe kény ölébe'
Dajkáljat a boldogság, a béke,
Kire a bú zivatarja támad:
Szeressétek az édes anyámat!

Titeket tán karol a szerencse
S néki nincsen, ki óva szeresse.
S idegenben rokont hol találhat.
Szeressétek elhagyott anyámat!

Estenden mig szük családi körbe
Összejöttök gondtalan öröme,
Szegény tán búban s könnyben fárads.
Szeressétek az én bús anyámat!

S mig a bőség tölt talán tinéktek,
Nála a gond árnyai kísértnek
S ablakára jégvirág vet árnyat...
Szeressétek szegény jó anyámat!

Szeressétek, hisz az oly anyának,
Aki költőt adott a világnak,
Érdeme tán semmivé nem válhat,
Szeressétek a szülő anyámat!

Szeressétek, amint én szerettem,
Mig jobb napok fénye járt felettem.
— Oh, hogy hozzá most csak lelkem szólhat!
Szeressétek szegény jó anyámat!

Keresztül a nagy halálországon
Én a hadak véres utját járom.
Száz halál les, ezer veszély támad...
Szeressétek drága jó anyámat!

7

7

és számos nehéz ágyu be volt építve a sánczokba. A francziák maguk is igen sok hadiszert elpusztítottak visszavonulásuk alatt. Másnap 5 ször megpróbálták a francziák egy friss hadtesttel visszafoglalni az elfoglalt erődöt, de ez nem sikerült nekik.

Azóta a német jelentések szerint még egy kis pánczélerődöt foglaltak el a német csapatok Verdun erődeiből.

A francziák természetesen érezve a vár nagy fontosságát a hadi helyzetre, igen megrémültek, kivált Párisban, a hová Verdun lakossága menekült, de félnek az angolok is Verdun elestétől, mert evvel valószínűleg úgy meginogna a nyugati front, mint a múlt évi májusban az orosz vonal Galicziában a gorliczei áttörés után.

A németek harczi folytatódna Verdun ellen. Eddig a következőket tudjuk a jelentésekből:

Verduntól keletre a Voevre sikon előnyomultak a németek s elfoglaltak több falut, ezek közt Hardaumont megerősített majort és ezen az oldalon már egészen közel állanak Verdun erődeihez és a Cote Lorraine dombjaihoz, úgy hogy innen is ágyuzhatják Verdunt.

De még egy harmadik oldalon is előretörték, t. i. észak-nyugaton. Itt több falu elfoglalása után Bras tájáig jutottak s így itt is Verdun közelében vannak.

Igy Verdunt három oldalról ostromolják. A francziák is megtesznek minden erőfeszítést, a mit lehet és így most Verdunnál kemény harcok folyhatnak vagy előkészületeket tesznek a tulajdonképeni ostromra. A legutóbbi napokban kevés jelentés jött, a mi készültekre és csoportosításokra mutat.

De más helyen is megpróbálkoztak a németek, tovább nyugatra a Champagneban. Souain vidékén át visz a fővasut Párisból Verdunba. Ez ellen is tettek előretörést és Navarint elfoglalva 10 kilométerre megközelítették ezt a vasutat,

ugy hogy nehéz ágyukkal ezt is lőhetik. A francziák pedig azon tanakodnak, hogy vajjon mit akarnak most a németek tulajdonképen? De Verdunt mégis legjobban féltik, bár annak elesésére mintha kezdenének készülődni.

Mig ezek a nyugati fronton törtétek, addig a déli harctéren a mi seregeink arattak babérokat. Elfoglalták Albánia fővárosát, Durazzót. A harczba beleszóltak az olasz hajó-ágyuk is, de annak daczára előnyomultak, sokan uszva és tutajokon nyomultak át a földnyelven fekvő városba. A zsákmány 23 ágyu, 10.000 puska, hadiszerek és 17 szállítóhajó. A Kövess hadseregnek méltó dícsőségére válik ez a foglalás, a melylyel az olaszokat legérzékenyebb oldalukon érintették.

Ezalatt az orosz harctéren változatlan nyugalmat jelentenek. Legujabban északon Mitau vidékén mozgolódtak egy kissé. Hasonlóan elég csend volt az olasz harctéren is, de pár nap óta ismét ágyuzás és támadások voltak az Isonzo folyó mellett, kivált Görz előtt.

A tengeralattjárók derekasan működnek, néhány ellenséges hadi- és szállítóhajót süllyesztettek el. Az egyikben 1800 katonát szállítottak Szalonikiba s csak 600-on felül tudtak megmenteni.

A távol keleti frontok közül a Kaukázusban az oroszok most Trapezunt felé közelednek, de ott várja őket erősebb török sereg több védelmi vonallal.

Mezopotámiában Felahie mellett voltak kisebb harcok. A Perzsián át odatörök orosz csapatok Kermansah vidékéig értek el. Az ő jelentéseik szerint oda vonultak vissza a török-perzsa egyesült csapatok.

Aden mellett a Vörös-tenger bejáratánál arab csapatok szorítják az angolokat.

Egyiptomban is várják az angolok a török és német csapatok támadását a közeli jövőben.

kifehéredett a kabát szakadásán, térdéről rongyokban fityegett le a nadrág s szép rózsás arca esontig lefogyva, csak két kék szeme nevetett, mikor mondta: verik a szerbet a jó magyar bajtársak, azért hajtának minket. — Bajtársá kidőlt, félholtan hagyták a szerbek az uton. Jöttek a mieink s haza került. De az én fiacskám, a kékszemű jó fiu ki tudja most is merre vánszorog a hideg éjszakában. A cipő szorítja a lábam, ha az ő sebzett, fázó lábaira gondolok. A falat kifordul a számból, ha arra gondolok, hogy a fiam éhes. S ha fúj a szél, megborzong a lelkem s messze-messze földről is mindig csak azt a szakadást látom, a melyen át fujja fehér testét a téli hideg szél. Éjszaka sokszor fölriadok álomból. Éget a párna, éget a paplan, az jár eszemben, hátha szép fiam kemény kövön alszik, hóból a párnája s csak metsző, hideg szél a takarója. Máskor — ugy tetszik — nagy hegyek között, tépett, rongyos vitézt — az én szép fiamat — látom feküdni az utszéli hóban, mellén szétárva a szakadozott zubbony, nevető kék szeme örökre lezárva s felette ott repked vészes károgással egy csapat fekete varju. Óh, irtózat, irtózat!

A zempleni vonattal érkezett gyászfátyolos nő szólt meg:

— Irtózat... irtózat? Nem!... Az az irtózat, a fölászott hősök között keresni a kedves fiut... Kis lányát ringatta a térdén s dalolt neki szép tündérországáról, mikor jött a behívója. Bucsuzól ezt sugta nekem: ha nem jöhetnék haza, ne hagyj idegen földben pihenni, édes jó anyám. A hazai földben nyugodtabb lesz álmod. — Ravaruszkánál esett el még az

első rohamokban. Onnan jövök. Sok sirban kerestem s egyben sem találtam. Óh, az az irtózat, alaktalan, enyésztedulta halottak között keresni az egyetlen fiut... és nem találni meg. Én vagyok a legboldogtalanabb, mert mig más a gyermeke sirjára borulhat, elhalmozhatja virággal, megöntözheti könnyel, én a sirját se találok. Az én fiának nem jutott egy hantocská sem, az édes hazai földből. Folyton a tülemben cseng jó fiam bucsu szava: ha nem jöhetnék haza, ne hagyj idegen földben pihenni, édes jó anyám. A hazai földben nyugodtabb lesz álmod... És nem lehet nyugodtabb az álma.. sirját se találok.

— Az én bánatomat is hallgassák meg — szólalt meg a negyedik nő, ki eddig könyes szemét törölgetve hallgatott. — Szép, sugárnövésű, eleven fiacskám volt, mig egyszer tizenhárom éves korában rá nem szakadt a betegség. Sarlach tette tönkre. A szíve fölött daganat támadt. Hires professzor operálta és megmondta, hogy legfeljebb két hónapig élhet. Menthetetlenül meg fog halni... És nem halt meg... három évig élt még és én minden nap végignézettem irtóztató kinját, rettenetes haldoklását. Tudják-e, mit tesz az, mikor az édes anya napról napra azért imádkozik: Istenem, vedd magadhoz azt, aki életelnél is drágább nekem?... Én imádkoztam... hogy gyermekemet... vegye magához az Isten... A három év alatt 1628 morfium-injekciót kapott kinjai enyhítésére. Az egyoldalon való fekvés miatt eltorzult a válla, kis melle kinőtt, czombja tövén a csukló elhagyta a csontot.... Szenvedéseiről naplót vezetett... Három éven át nem voltam az ut-

Miért? miért?

A világrengető harcz, a nemzetek és népek élet-halál tusája még folyik... A „jó“ és a „rossz“, az „igazság“ és a „hamisság“ mérkőzése még tart... S mi valamennyien mégis — s máris — rendületlen hittel hisszük, hogy e nagy óriási megpróbáltatásokból, e reánk nézve emberföltötti, de jogos küzdelmünkben győztesként kell és fogunk kikerülni. Mindnyájan óhajtva várjuk s aggódva lessük a békét hozó nap első reménysugarainak néha meg-megvilámló halvány sugarát is.

Béke!

Rég nem ismert, azelőtt meg nem becsült hűtlen barátunk!

Várunk! Visszavárunk!

S mintha képzeletemben látnálak is s láttalak volna is már közeledni. — De mindig megállsz. Visszahátrálsz. Miért?

„Mert még nincs itt az ideje, még nem értek meg mindig arra, hogy én visszajöhessenek közédtek!“

Miért?

Ti tudjátok miért kellett számüzve lennem közületek. Tudjátok, hogy az én eltávozásom ébresztett csak föl benneteket kábultságotokból. Közületek való távozásom megrázott. A közömbösség, a nemtörődömség, ez a régi betegségek egyszerre elmúlt... Visszavezetett benneteket önmagatokhoz... Szívetekbe, lelketekbe fölébredtek ismét azok az érzések, melyeket eddig az önzés, a kapzsiság, a mindénáron érvényesülni akarás kiűzött onnan... Az én távozásom után eljött reátok a gyász, a fájdalom. A gond és kétségbeesés. A küzdés és lemondás. E súlyos keresztel vállaitokon mind mind egyszerre hogy átalakultatok?! Hogy megjavultatok! S hogy megszépültetek!...

S én távolról szemlélve mindezt, boldog, nagyon boldog voltam!... Már már közeledni próbáltam. Indultam felédtek. De megdöbbenve visszahátráltam; magamnak mondvá: még nem! Még várnom kell! A próba még nem volt elég!

... A szívek ismét a régi gyűlölettel égtek. Testvér testvér ellen!... Apa fiu ellen. A lelkek lobogó tüze ismét hamuvá lett... Unott, fárasztó lett ismét a munka s megindult az Élet vásári régi lármája, ahonnan számüzve van minden, a mi szép s minden, a mi szent... Urrá lett ismét az önzés, a pénz határtalan imádata s gázoltok Ti, otthonotokba engem óhajtók, egymáson át, hiu bálványokért az érvényesülni akarás felé... Nem értetek rá gondolkozni e hosszú 19 hónapok gyötrelmei alatt azon, hogy miért van mindez így? ... Miért nem lehettek Ti valamennyien otthon együtt, miért szenved-

czán, nem vettem kalapot, nem vettem uj ruhát. Hideget, meleget soha sem éreztem, minden gondolatom az én jó Béluskám volt... Ablakunk alatt virított az akác. Kis fiam megszólalt. Anyácskám édes, már harmadszor látom innen az ágyból, hogy virít az akác... Van-e még lepkék, hát dalos madárkák?... Istenem, de jó annak, aki játszhat velük!... Napról-napra láttam az édes gyermekem irtóztató kiját s tudtam, hogy nincs segítség sehol... Életemet adtam volna érte, csak egyszer láttam volna még egészségben játszani kispajtásaival a virágos réten... s nem játszhatott többé soha sem... Ott van a másik fiam nekem is a csaták viharában, de ha ugy rendel az Isten, hogy hősi halált haljon, csak azt a kint, azt a hosszú szenvedést ne érezze, amit a másik fiam s vele együtt én is éreztem... De... de... Isten óvja, védje... hiszen ő is nagyon kedves, ő is fiam nekem.

A négy nő meghatva törölgette szemét, mikor megszólalt az ötödik kis fekete ruhás asszony a szomszédos székről:

— Nekem sohasem volt gyermekem.

A panaszkodó édesanyák szeméről lekerült a kendő, egymásra néztek s egyszerre hagyta el ajkukat a szánakozás szava:

— Szegény asszony... szegény asszony... milyen boldogtalan lehet.

A vonat ablakából láttam még őket. Összehajolva beszélgettek tovább a glóriás szívű asszonyok, a sokat szenvedett édes anyák; de mintha vigasztalódtak volna már kissé, mert az ötödiket vigasztalták, aki még náluk is boldogtalanabb.

Lengyel Gyula.

nek, küzdenek fiaitok távol idegenbe töledek? Miért? Miért?!... Miért nincs ma mindennapra fehér kalács? puha foszlós kenyér? Miért van annyi szomorú szem, halavány arc? Siró gyermek? Miért? Miért?!... Miért kellett e szent harcu földön ellenségnek taposnia? Falvainkat felégetnie s pusztitania? Miért? Miért?!...

Egy szebb, egy boldogabb, egy műveltebb új Magyarországiért!!

Ugy-e csodálkoztok ezen? S kételkedtek benne?

Pedig igaz! S én mindaddig nem térhetek vissza közétek, míg ennek eljövételét nem lát hatom, míg erre biztosítékot nem tudok. No de elég! Gondolkozzatok! A viszontlátásig!

En álmomból szinte fölrezenve, átélem mind ezt még egyszer ébren is. Látom, hogy tulajdonképpen ez álom nem is volt álom, csak a körülöttem folyó Életnek egy képe, Álom alakban.

A rideg Élet hát még oda is velünk jön még?!

... De gondolkozni kezdek rajta! S úgy elszorul a szívem!

Hát csakugyan nem jöhetne e el addig a „Béke“ közénk, míg mi ezen, a föléltélt szabott átalakulásán át nem esünk?

S vajjon átalakulunk-e hát? Ha másért nem, „Ő“ érte, az „Ő“ visszatéréseért?!

... Megértettük-e már azt, hogy e nagy világháboru véres zivatarjai, mind csak a megújítást önmagunkhoz való visszatérésünket készítik elő. Nem az önmagunk tulbecsülését, de a bennünk levő tehetségek s munkaerők fölismerését és kiváltását, nem csak egyeseket, de mindnyájunkét. Visszatérését a régi, a XX. században már nem ismert vagy kigunyolt lobogó lelkesedésnek és önzetlenségnek, amelyet e kor kifejtett egoizmusa s „Pénz ő Felségének“ imádata elaltatott közöttünk. A munka megbecsülését! A jónak, igaznak diadalában való erős hitünket. S végül, hogy mindannyian mint csak parányai a nagy Egésznek, csak közösen s erősen összefogva járulhatunk hozzá az óhajtott s visszavárt „béke“ állandósulásához.

Fogjunk már most hozzá, mi itthon harcolók a munkához. Mindenütt — mindenki. Hisz sokféle a feladat és teher, amely reánk hárul.

Hátha csakugyan hamarabb visszatér a béke közénk, mint remélni mernénk. Ne érjen bennünket a hazatéréstől egy zokszó se, egy vádló pillantás se. Hogy mi nem küzdöttünk velük, ha nem is egy téren, de egy célért.

Egy művelt, öntudatos, dolgozni tudó és akaró boldog, mert művelt új Magyarországiért.

Melynek egyik oszlopa gazdasági megerősítésünk, másik nemzeti kulturánk. E két erős oszlopon épülhet csak föl az a palota, melynek állandó vendége maradhatna a „Béke“ s a melynek magaslatáról tisztább, szebb s újabb látomások nyilnának meg előttünk.

Ezért küzdenek a mi véreink, ezért szenvedünk ma ennyit mind, mind s ezért ennek mielőbbi megteremtéseért kell összefogni mindannyiunknak!
á . . . . .g.

Színház.

Átlag minden harmadik este van közönség, közben üresek a sorok s így nem csoda, hogy a következő héten befejeződik a rövid színházi szezon.

*

Szombaton egy finom zenéjű Eysler operett „Vagy ő, vagy senki“ került először színre Rimaszombatban. Az előadáson meglátszott, hogy új betanulás, több helyen megzökkenet, amit eddig egyetlen este sem tapasztaltunk. A két női szerepet Gyulay Gizella és Nádassy Miczi játszották. Gyulay kedves, finom jelenség volt, diszkrét melegséggel játszott és könnyű stílusban kezelte a hajlékony melódiákat. Nádassy Miczi perszelő elevenségét megköttette szerepének természete, de azért eredeti és szép alakítást produkált. A Csolnakossy humorát csak a Molnár disztingválta természetes játéka érte utól, Ernyey fess és jókedvű hadnagy volt. Igen kedves jelenség volt ezuttal, mint rövid szerepű kis lány Schmidt Etel, aki minden szerepébe vért és életet tud önteni. E. Zöldy Hermin kitünően karakterisztikus volt. Igen szép és nívós közönség nézte végig az előadást.

Vasárnap d. u. „Mozitündér“ ment, este Sas Náczi jellegzetes zenéje hangzott a zongorán: „Szülke Pepi“ című nyári operett került színre. A mulatságos darabban Csolnakossy játszotta a czimszerepet mesés felfogással és eredeti rutinnal. Gyulay Gizella rövid szerepében volt nagyon kedves, Nádassy Miczi egy szobaleány szerepében nagyszerű alakítást nyújtott. Molnár rikkancsát mintha Molnár Ferencz vagy az élet rajzolta volna meg, oly tökéletes és mégis karrikatura volt. Ernyei sok ügyességgel és elevenen játszott, Schmidt Etel nadrágszerepben excellált, partnere Lambertné kedves volt. Sok eredeti trükkel tánczolt Molnár és Nádassy. Elég szép számú közönség volt ez este.

Hétfőn kevés közönség előtt zónaelőadásnak „A kis király“ című operett került színre. Az előadás általában meleg hangulatu volt. Csolnakossy, mint kis király művészi árnyalatokkal el tudta feledtetni velünk azt, hogy az életben deresedni kezd s elhittük neki, hogy könnyelmű, bohémia él a fiatalos lángoló lelkében. Igen jó partnere volt Gyulay Gizella, aki minden szerepet bizonyos diszkrét felfogással tud interpretálni. Molnár elemében volt s Nádassy Miczi ben páratlan partnert talált hunczutkodó, de sohasem az izléssel ellentétes mókáihoz. A többi szereplők igen jól illeszkedtek bele a négy főszereplő összhangzatos együttesébe.

Kedden egy vígszínházi s a valóságban erősen frívokodó vigjátékot adtak elő, megfehéritve, átgyurva és ezzel minden zamatját kiprészelve. Tavalay Mezei az eredetiségében mutatta be a „Jó éjt Muki“t s így a jelen előadás némi csalódást hozott az elég szép számú közönségnek, ha a jó erkölcs védelmét szolgálta is. Az előadás menetében is sok volt a hosszadalmaság s Molnáron és Schmidt Etelen kívül legfeljebb az igazgatóról irhatnánk dicsérő kritikát. Kár volt, hogy a komika nem tudott elég lelket és nevetető hangot belevinni a játékába, Nádassy Miczit sajnáltuk vérszegény szerepében. A Schmidt Etel által énekelt Gábor Andor kuplébetét frenetikus tapsot váltott ki, az ember estéről estére új oldaláról fedezi fel ezt a fiatal, de feltétlenül talentumos leányt.

Szerdán újra vigjáték került színre. „A papa kedvence“ című francia s eredetileg sikamlós vigjátékot láttuk erősen letompitva s ez igen sok helyen a szellemesség rovására ment. Kicsi közönség nézte végig a lendületes előadást, melyet a Nádassy Miczi pajzán temperamentuma vitt. Molnár kitünő humorral rajzolta meg a vidéki jegyző alakját s Farkas Mihály is jóízű viit bele kicsiny szerepébe. Schmidt Etel újra kitógástalan tanító volt, Ernyeyné Zöldi Hermin kevés színézéssel mondotta el háladáatos szerepét.

Csütörtökön este Eysler kedves zenéjű operettje az „Asszonyfaló“ került színre. Elég szép számú közönség nézte végig a mérsékelt jó előadást. Gyulay Gizella egy fiatal özvegy szerepében kedves volt s csengő hangon énekelt. Nádassy Mici mint rendesen, az este is kedvel és szépen játszott, stílusosan tánczolt Molnárral együtt. Ernyey küssé száraz volt, gyors szavu, Farkas Mihály nagyszerű kabinet-alakítást nyújtott. — Igen harmónikus zongorakiséretet nyújtott Lambert karmester.

Pénteken délután ifjúsági előadásul az „Ob-sitos“ került színre. Este nem volt előadás.

Ma, szombaton a Molnár pár jutalomjátéka lesz, „Náni“ népszínmű kerül színre.

Vasárnap „Korzó szépe“ operett.

A jövő hét műsorán két jutalomjáték szerepel s tudomásunk szerint csütörtökön befejeződik a rövid színházi szezonunk.

Hírek és vegyesek.

Személyi hírek. Kubinyi Géza főispán e hó 3 án, pénteken hivatalos ügyeinek intézése végett a fővárosba utazott, ahonnan a jövő hét elején tér vissza.

Körtvélyessy J. csendőralezredes február hó 29 én városunkban időzött hivatalos ügyek intézése céljából s 1 én reggel utazott el.

Beteg az alispán. Lukács Géza vármegyénk alispánja már hetek óta gyengélkedik, de örömmel értesülünk, hogy baja muló természetű s hogy a javulás útján van. Betegsége alatt az alispáni hivatalt dr. Fernet Gyula vármegyei főjegyző vezeti.

Házasság. Budaméri Ujházy Dénes, a késmárki járás tiszteletbeli főszolgabírója, márcz. 4 én Sajókirályiban oltárhoz vezeti lefkőczy és késmárki Moesz Kata urleányt, lefkőczy és késmárki Moesz Miksa leányát.

Fogolyparancsnok Rimaszombatban. A vármegyeházán működő tavaszi mezőgazdasági munkabizottsághoz a vármegyébe adandó hadifoglyok felügyeletére katonai parancsnokként dr. Jarmatzky Sándor tartalékos honvédhuzárhadnagy lett kirendelve, a ki a polgári életben Ujpest város főjegyzője. A parancsnok hivatalos helyisége a vármegyeházán van s működését a közelmúlt napokban már megkezdette.

Kitüntetett postások. A király a hadiforgalom terén kifejtett buzgó szolgálat elismerésül az itteni postahivatalnál sokáig működött Salamon Sándor és Maurer Géza posta- és távirduai főtiszteknek az arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta.

Közlekedési javítás. A Dobsina—roznyói vasutvonalon február 23 ika óta némi kis javulás állott be a közlekedésben, amennyiben Dobsináról reggel 6 óra 10 perczkor induló vonattal Roznyóra lehet érkezni 7 óra 20 perczkor. Az iskolások különösen sokat nyerneek e vonattal.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Kriskovics Mária helybeli pénzügyigazgatósági díjnokot a rimaszombati m. kir. adóhivatalhoz ideiglenes kezelőnévé nevezte ki.

Halálozások. Széles körökben őszinte szeretetnek és becsülésnek örvendő Márkus-családot és kiterjedt rokonságát mély gyász érte, amennyiben id. Márkus Lászlóné szül. Somoskeőy Hortensia február 28 án 57 éves korában, boldog házassága 41-ik évében Sajóházán elhunyt. A magas műveltségű, finom lelkű urnót bánatos férjén kívül három fia: a jelenleg katonai szolgálatot tevő hadapród: László nejjével szül. Rimeg Blankával és leányával; Aurél nejjével Volkó Arankával és gyermekeivel; az orosz fogságban levő Károly nejjével: Tamás Idával és gyermekeivel és kiterjedt rokonság gyászolja. Folyó hó 1-én nagy részvét mellett temették el az elhunytat.

Dickmann László helybeli dohánytőzsdé tulajdonost és nejét mélyen lesújtó gyászeset érte, amennyiben kedves, szép kis fiuk, a 4 éves Palika, folyó hó 2 án éjjel vörhenyben meghalt. A haláleset a család ismerősei körében őszinte részvétet kelt. A kis fiu hült tetemeit folyó hó 3-án délután temették el nagy részvét mellett.

Blattny Árpádot, a Fonciéren hadbavonult itteni tisztviselőjét és nejét mély gyász érte: atyja Blattny Ernő m. kir. erdőszámtanácsos február 25 én 60 éves korában elhunyt Beszterczen. — 27-én nagy részvét mellett temették.

A hős temetése. Dr. Jurasko Jenő kir. törvényszéki joggyakornok és ügyészégi megbízott, a kassai 9. honvédgyalozegred tartalékos zászlósa, az I. oszt. ezüst vitézségi érem tulajdonosa hült tetemeit vasárnap délután impozáns részvét mellett helyezték örök nyugalomra. A vasuti pályaudvar mellett felállított ravatalt, melyet a család, a kir. törvényszék s a jóbarátok koszorú borítottak el, körülállították a család nagyszámu tisztelői, a katonaság képviselői s közéletünk számos előkelősége, élükön Kubinyi Géza főispánnal. A kir. törvényszék, ügyészség és járásbíróság testületileg jelent meg Kolbay Sándor kir. törvényszéki elnök vezetésével. A 80 ik cs. és kir. gyalozegred parancsnoksága díszszakaszt vezényelt ki a temetésre, melyen a szertartást Szemann Endre prépost plébános végezte, majd a hatalmas gyászmenet megindult csendben, mély meghatottsággal. A katonazenekar a tagok betegsége miatt elmaradt a temetésről. A temetőben a dísztűz előtt a sírnál Fodor Zoltán kir. törvényszéki vizsgálóbíró a következő megható szavakkal vett búcsút az elhunyttól:

„Megtört szívvel és könnyes szemekkel állunk koporsód és nyitott sírod mellett kedves kartársunk: dr. Juraskó Jenő!

Itt vannak gyászba borult szüleid, zokogó testvéreid, tisztelő kartársaid és hű barátaid! Itt vagyunk mindnyáján, a kik téged igazán szerettünk s akiknek a szeretetét te nemes szivednek egész hevével viszonzotad! Itt vagyunk, hogy mielőtt a hideg göröngy reád

Nyugdíjgyeleti közgyűlés. Ma, vasárnap márczius 5-én d. e. 11 órakor tartja a polgári olvasóköri disztermében a rimaszombati általános ipartestületi nyugdíjgyezetület 13-ik évi rendes közgyűlését.

Fájdalomtelt szívvel tudjuk jóbarátainkkal és ismerőseinkkel, hogy forrón szerett kis fiunk:

PALIKA

folyó hó 2-ikán 4 éves korában rövid, de kínos betegség után elhunyt s folyó hó 3-ikán vérző szívvel temették el.

Legyen siri álmod — drága gyermekünk — csendes és emléked áldott!

Rimaszombat, 1916. márczius 3.

DICKMANN LÁSZLÓ és NEJE.

Adományok. A „Vörös-kereszt” egyesület céljaira újabb a következő szíves adakozások történtek:

Pénzbeliek: Pénztárengedmény 1916. január havában a kereskedők számláiból 37 kor. 62 f. Hanesz Emil tiszolci lelkész 25 kor., Marton István atyja emlékeztére halála évfordulóján 10 kor. Pénztárengedmény 1915. év folyamán a kereskedők számláiból 706 kor. 62 fill.

Törköly József és neje az Institorisz Mária temetése alkalmából koszorúmegváltás címén 20 korona.

A rimaszombati állami elemi fiu- és leányiskolák tantestületei ugyane címen 20 korona.

Természetben: Szöllősy Istvánné 10 üveg befőtt. Ambrus Miklósné Alsópokorágy 6 drb tojás. Albert Lajosné Gesztete 20 drb tojás. Szabó Elly és Miczi Várgede 15 drb könyv. Kubinyi Bertalanné Várgede egy hordó káposzta, 4 kilogramm lekvár, 34 kilogramm kalarábé, özv. Kubinyi Sándorné Várgede 3 1/2 kg. aszalt szilva, 10 kilogramm aszalt alma. — Hála köszönettel nyugtazza az elnökség.

Közgazdaság.

Az alispán a mezőgazdasági munkákért.

A vármegye alispánja nagyszabású intézkedést tesz a mezőgazdasági munkák biztosítása érdekében.

3013. szám alatt jelent meg az erre vonatkozó rendelete a vármegyei hivatalos lap e heti számában.

Részletesen körvonalozza azokat a szabályokat és elveket, melyek a járási, de különösen a községi és jegyzői mezőgazdasági bizottságok működését szabályozzák.

Elvárja, hogy valamennyi községi előjáróság valamint a mezőgazdasági bizottság hivatali tagjai, minden lehetőséget kihasználva követni arra nézve, hogy a tavaszi mezőgazdasági munkálatok teljes rendben lebonyolítottassanak.

Felhívja e végből a mezőgazdasági bizottságokat, hogy állapítsák meg elsősorban a tavaszi munkák sorrendjét olyképen, hogy első sorban a határban lévő dombos, déli oldalak, a tulajdonra való tekintet nélkül, együttes közös erővel mielőbb megmunkáltassanak, hogy az időjárás jobbrafordultával, a nedvesebb aljtöldek sürgős megmunkálása már tenakadást ne szenvedjen, s hogy a rendelkezésre álló igaerő szélszerűen és teljesen kihasználható legyen, s általában a kölcsönös segítés és egymás támogatását tartásuk szem előtt.

A mennyiben a kellő mennyiségű vetőmagvakról egy vagy más községben kellő gondoskodás még nem történt volna, ennek beszerzésére az intézkedéseket haladéknélkül tegyék meg s forduljanak e végből a Főispán alatt működő vetőmag ellenőrző bizottsághoz.

Megjegyzni, hogy a hiányzó igaerő pótlására a hadvezetőség kilátásba helyezte, hogy a mezőgazdák részére megfelelő igrás lovakat fog annak idejében rendelkezésére bocsájtani.

Különösen felhívja a járásbeli főszolgabírák figyelmét arra, hogy szigorúan ellenőrizzék, hogy az összes igaerők a gazdasági munkálatoknál igénybe véssenek s ez alól jogosulatlan magánérdekből (értésd kupeczkedés) senki magát ki ne vonja.

E végből intézkedjenek az iránt, hogy min-

den mezőgazdasági munkára alkalmas hadisegélyben részesülő asszony, amennyiben legalább 10 kat. hold területű saját kezelésé alatt álló területtel nem bír, legalább 1 kat. hold kapás földet, (burgonya, kukorica, répa földet) részben vagy pénzért megműveljen és hogy legalább 2 kat. hold területet learasson és a cséplési munkáknál segítsen s ennek biztosításul szükség esetén a hadisegély felerészének márczius hó folyamán leendő visszatartása s utólag leendő kiutalása iránt tegyenek az illetékes járásbeli főszolgabírónak indokolt előterjesztést.

Amennyiben pedig egyesek ezen kötelezettségüknek eleget tenni vonakodnának vagy vállalt kötelezettségüknek eleget nem tennének, az egész hadisegély megszüntetése iránt tegyenek haladéknélkül a járásbeli főszolgabíróhoz javaslatot.

Minden hold learatása, felkötése és keresztbe rakása után a 600—916. sz. M. E. rendeletben megállapított térítési díj vagy az ezzel egyenlő értékű szemes termény állapítandó meg.

Sürgősen állapítsák meg, hogy a tavaszi szántó-vető munka és széna kaszálás tartamára, továbbá az aratási és cséplési munka idejére hány hadifogolyra lesz szükségük.

Általában a hadifoglyok engedélyezésénél szem előtt tartandó, hogy csupán 10, azaz tíz kat. holdnál nagyobb területű szántóföld és rét birtok után engedélyezhető 1 hadifogoly s ezen alól csak kivételes s kellőleg indokolt esetben engedhető meg eltérés. Egy cséplőgép munkájára 400 kat. hold kalászos termény vehető fel s egy cséplőgép mellé legfeljebb 26 munkás számítandó.

A rimaszombati takarékpénztár

igazgatósága mult hó 24-én tartott ülésében állapította meg mult üzletévi mérlegét, melyet a felügyelő-bizottság mult hó 25-én átvizsgált és helybenhagyott. Az előző évi áthozattal együtt a mult évi tiszta nyeresemény 90902 korona 50 fillért tesz ki, melyből az e hó 16-án d. e. 9 órára összehívott közgyűlésnek 40 koronás osztalék kifizetését javasolta az igazgatóság. Az évi jelentés nyomás alatt van, s azt kellő időben küldik szét az összes részvényeseknek.

Közgyűlések és osztalékok. A Tornaljai Bank r. t. tornaljai pénzügyintézet február hó 27-én tartotta közgyűlését s 12 koronás osztalék fizetését határozta el. — A Nagyrőczei Népbank r. t. nagyrőczei pénzügyintézet ugyanakkor tartott közgyűlésében úgy határozott, hogy részvényenként 14 korona osztalékot fizet.

Szövetkezeti gyűlés. A Rozsnyói Kereskedők és Iparosok Takaré- és Hitelszövetkezete folyó hó 27-én tartotta IV-ik évi rendes közgyűlését, Kirschner Zsigmond igazgatósági elnök elnöklése alatt. A közgyűlés egyhangulag kimondotta az V-ik évtársulat megalakulását is.

A rimaszombati takarékpénztár. Mult hó 27-én tartott közgyűlésén a Rimaszombati takarékpénztárral szoros érdekközösséget létesített. A rimaszombati takarékpénztár az alapítói felemelése céljából kibocsátott 200 drb új részvényt átvette, azok értékét nyomban befizette, tekintélyes összegű hitelt bocsátott a rimaszombati takarékpénztár rendelkezésére és bizalmi férfiakat delegált ezen intézet igazgatóságába, valamint felügyelő-bizottságába.

Tenyészbikavásárok. A Gömörkishontvármegyei Gazdasági Egyesület folyó évi márczius hó 19-én Tornalján és márczius hó 26-án Feleden rendezte ez idei tenyészbikavásárait. — A vásárra felhajtandó bikák előzetesen bejelentendők az egyesület titkári hivatalánál. Bejelentési határidő a tornaljai bikavásárra márczius hó 14., a feledi bikavásárra pedig márczius 21. — A bikavásárokon a köztenyésztésre szükséges bikák a m. kir. gazdasági felügyelőség útján állami támogatás mellett szerzethetők be.

•Elrejtett feleslegek Gömörben. A rimaszombati m. kir. pénzügyigazgatóság közli velünk az alábbi kimutatást, mely beszédesen igazolja, hogy a m. kir. pénzügyőrség mily serény és eredményes munkát fejtett ki az elrejtett feleslegek felkutatása körül. Találtak a vármegyében a következő helyeken feleslegeket: *Bánrétén* 5 mm. búzát, 4 mm. kétszerest, 1 mm. lisztet, 18 mm. árpát; *Hétben* 47 52 mm. búzát, 15 mm. árpát, 74 mm. tengerit; *Gacsalkon* 80

kg. búzát, 35 mm. rozst, 15 mm. lisztet, 2 mm. árpát; *Nandrason* 15 mm. árpát, 15 mm. tengerit; *Osgyánban* 49 mm. búzát, 7 mm. árpát, 22 mm. zabot; *Sajógyömörön* 17 mm. tengerit; *Sajóvártfalván* 33.7 mm. búzát, 37 mm. lisztet, 34 mm. árpát, 14 mm. zabot, 115 mm. tengerit, 13 mm. darát, 21 mm. hüvelyest; *Sajószárványán* 85 mm. árpát, 05 mm. zabot, 15 mm. tengerit; *Serkén* 95 mm. búzát, összesen: 10142 mm. búzát, 35 mm. rozst, 4 mm. kétszerest, 62 mm. lisztet, 86 mm. árpát, 365 mm. zabot, 236 tengerit, 13 mm. darát és 21 mm. hüvelyest. A kutatás tovább folyik s azok ellen, akiknél feleslegeket találnak, a legerélyesebb kihágási eljárás helyzetetik folyamatba. A kutatással kapcsolatosan tekintélyes önkéntes bejelentések is történtek s akik így járnak el, azok megszabadulnak a rendkívüli súlyos büntetés alól.

Rendkívüli fahasználat. A vármegyei közigazgatási bizottság gazdasági albizottsága a csoltói urbéresek erdejében 58 kat. hold területen rendkívüli fahasználatot engedélyezett.

Kamarai ülés. A miskolci Kereskedelmi és Iparkamara folyó évi márczius hó 7-én délután 3 órakor, saját helyiségében teljes ülést tart.

A hadsereg széna- és szalmaszükségletének biztosítása. A földművelésügyi miniszter folyó évi február hó 18-ikán 10339. sz. a. körrendeletében felszólítja a vármegyei alispán urat, hogy figyelmeztesse a termelőket, hogy amennyiben feles szalma és széna készletüket nem ajánlanák fel a hadvezetőség részére, hanem nyereszkeskedési szándékkal közvetítő kereskedőknek adják el, az ilyen készletek a hadiszolgáltatási törvény alapján fognak igénybevétni. — Körrendeletében megemlíti a miniszter, hogy a cs. és kir. hadügyminisztert megkérte, hogy a katonai hadbiztonságokat utasítsa arra, hogy a széna és szalma átvételénél mindenkor a helyi forgalmi árakhoz alkalmazkodjanak.

Büntetik a petróleum drágítókat.

Január hó 2-án lépett életbe a petróleum maximálásáról szóló miniszteriumi rendelkezés. Arról értesülünk, hogy több helyen a megszbott árnál magasabban árusították a kereskedők a petróleumot s ezért kihágási uton vonattak felelősségre. Az elsőfoku rendőri büntető bíróságok súlyos, minden esetben elzárás büntetést is alkalmazó ítéleteket hoztak.

A cukor árának felemelése.

A kormány a fogyasztási cukor árát márczius hó 1-ével felemelte s az új maximális árakat megállapította. Gömörmegyére nézve 33 helyre lett a maximálás ár megszabva, ezek között legdrágább a cukor *Helpán* (11435 kor.) legolcsóbb *Ajnácskőn* (11275 kor.) *Rimaszombatban* 11305 korona az ára 100 kilogrammonként. A kiskereskedelem részére irányadó árakat a helyi hatóságok állapítják meg.

Vásár áthelyezés. A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy Rimakokován az április 3—4-re kitűzött vásár április 6—7-én, és az október 6—7-re kitűzött vásár október 5—6-án tartassék meg.

Közgyűlési naptár. Márczius hó 5-én: Garamvölgyi Takarékpénztár r. t. Pohorellavasgyár.

Márczius hó 5-én: Tornaljai Takarékpénztár r. t. Tornalja.

Márczius hó 8-án: Runyai Fogyasztási Szövetkezet Runya.

Márczius hó 10-én: Nyustyai Takarékpénztár r. t. Nyustya.

Márczius hó 16-án: Rimaszombati Takarékpénztár r. t. Rimaszombat.

Márczius hó 20-án: Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank r. t. Rimaszombat.

Márczius hó 23-án: Gömörmegyei Népi és Iparbank r. t. Rimaszombat.

Szerkesztői üzenet.

„Érdekelt gömöriek.” Nem közölhetjük a beküldött felszólamlást, ha a beküldő nevét nem tudjuk, mert a közérdek sem menti fel a szerzőt az alól, hogy nevét a felelős szerkesztővel tudassa.

Sz. I. Sikátor. Köszönjük a küldeményt legközelebb közölni fogjuk.

Egy gyakorlott

gépíró, ó,

ki már irodában alkalmazva volt, állást keres. — Czim: a kiadóhivatalban.

Egy leány,

a ki kereskedelmit végzett és a gépírásban is jártas, helyben vagy vidékre irodai alkalmazást keres.

Czim: Megtudható a kiadóhivatalban.

Árverési hirdetmény.

A kőhegyi volt urbéresök Nyustyán, a fősolgabírói hivatalnál **1. évi márczius hó 30-án** délelőtt 11 órakor nyilvános szó- és írásbeli árverésen eladják Kőhegy község határában fekvő erdejök mintegy 108 kat. hold kiterjedésű részében a birtokosság által 1915—1916. évek telén megkezdődő és szükség esetén 1916—17. évek telén befejezendő vágatással termelendő **cser-, bükk- és gyertyán hasáb tüzi fát.**

A kitermelhető famennyiség mintegy 1900 ürköbméterre tehető.

A becsérték mint kikiáltási ár ürköbméterenkint fizetendő 4 kor. 50 fillér.

A szerződési időtartam 1917. évi december hó 1-én jár le. Az árverés érvényességéhez felsőbb jóváhagyás szükséges. — Bánatpénzképen 900 korona készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban leteendő. Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

A részletes árverési és szerződési feltételek Nyustyán a fősolgabírói hivatalnál és Rimaszombatban a nyustyavidéki m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Nyustya, 1916. február 28.

Máriássy, fősolgabíró.

420 métermázsára

becsült elsőrendű széna, sarju és lóhere eladó.

1—2 Nagyszabosi körjegyző.

Hirdetmény.

Alulírott a tornaljai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnak 291—1916. tk. számú végzése folytán kihirdetem, hogy a runyai (Gömörmegye, vasut és posta Tornalja,) 71., 108., 135. és 77. számú telekjegyzőkönyvekben foglalt 115 magyar hold szántóföldből (melyből 15 m. hold buza vetés, 15—20 m. hold szántás, a többi parlag) 40 m. hold rétből, 140 m. hold légelőből álló ingatlanok, a folyó gazdasági évre hasznóbérbe adtnak.

Az ingatlanokon a Felsőmadzag és Szurdok nevű tanyákon gazdasági épületek vannak, más élő és holt felszerelés nincs.

Az ingatlanok évi 3000, azaz háromezer koronán alul bérbe nem adtnak.

Az árverés megtartására határidőül **folyó évi márczius hó 12-ik napjának délelőtti 9 óráját** tűzöm ki Runya községbe a községi bíró házához.

Árverelőik tartoznak 500 kor. bánatpénzt letenni, mely bánatpénz — ha árverelő az ingatlant hasznóbérbe veszi — a második fél évi hasznóbérbe betudatik, ellenben bánatpénzét nyomban visszakapja.

A hasznóbér két részletben fizetendő, fele a hasznóbérleti szerződés aláírásakor azonnal, másik fele — vagyis a bánatpénzen felüli összeg — 1916. július 1-én.

A megkötendő hasznóbérleti szerződés költségei hasznóbérbe vevőt terhelik.

Tornalja, 1916. február 28.

Friedmann Károly, runyai lakos, zárgondnok.

Meghívó.

A Rimaszombati Takarékpénztár

1916. évi márczius hó 16-ikán délelőtt 9 órakor fogja saját helyiségében megtartani

LIV-ik évi rendes közgyűlését,

melyre t. részvényeseit meghívja

AZ IGAZGATÓSÁG.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az elmúlt évről. Zárszámadások és nyereség felosztás iránti határozat.
2. Az igazgatóságból sorrend szerint kilépő tagok helyeinek betöltése.
3. Öt felügyelő-bizottsági tag és napibiztosok választása.

Eladó vagy kiadó lakás.

3—3

Négy szoba mellékhelyiségekkel és kerttel **Rimatamásfalva fő-ut 8. szám.** Értekezhetni lehet ugyanott naponta délelőtt 10 óráig, délután 4 óráig.

Árlejtési hirdetmény.

176—1916. szám. — Gömör és Kishontvármegye törvényhatósági bizottsági közgyűlésének 14479—1915. kgy. számú határozata folytán, a ragályi egészségügyi kör székhelyén **Ragályon,** egy 4 szoba, 1 előszoba, 1 konyha, 1 kamara, 1 istálló, pincze és egyéb mellékhelyiségekből álló **körorvosi lak építése** határozott el, a háborus állapotok megszünte után.

Felkérem ennél fogva mindazon mérnök és építési vállalkozókat, a kik hajlandók a tervrajz és költségvetést elkészíteni, ebbeli hajlandóságukat a ragályi körjegyzői hivatalnál szíveskedjenek bejelenteni, a hol is a bővebbi utasítások meg fognak adni.

Ragály, 1916. február 15.

Baranyay Herváth Sándor

2—2

körjegyző.

Kiadó lakás és bolthelyiség

Andrássy-utca 1. számú házban egy szép, egészséges 3 szobás lakás és egy bolthelyiség **azonnal is** bérbe vehető. Értekezhetni: **Andrássi fényképészszel.**

16—*

Kiadó lakás

3—*

Szijaártó-utca 49. szám alatti emeleti lakás, mely áll: 3 szoba, alkove, fürdő-szoba, konyha, éléskamara és mellékhelyiségekből, villanyvilágítás és vízvezetékkel ellátva, folyó évi **május hó 1-től** bérbeadó. — Értekezhetni lehet **Rákóczy-utca 4. sz. alatt.**

Kiadó lakás

Koháry-utca 6. szám alatt egy két és egy három szobából álló lakás vízvezetékkel és villanyberendezéssel a hozzátartozó mellékhelyiségekkel **folyó évi május hó elsejétől kiadó.**

Kiadó lakás

Tompa Mihály-utca 35. sz. ház (magános udvar), mely 3 szoba, előszoba, konyha, kamra s a szükséges mellékhelyiségekből áll, vízvezeték és villanyvilágítással van berendezve, **május 1-től kiadó.** Értekezhetni lehet **Domborovszky Istvánné** tulajdonossal (Deák Ferencz-utca 16. sz. a.)

3—3

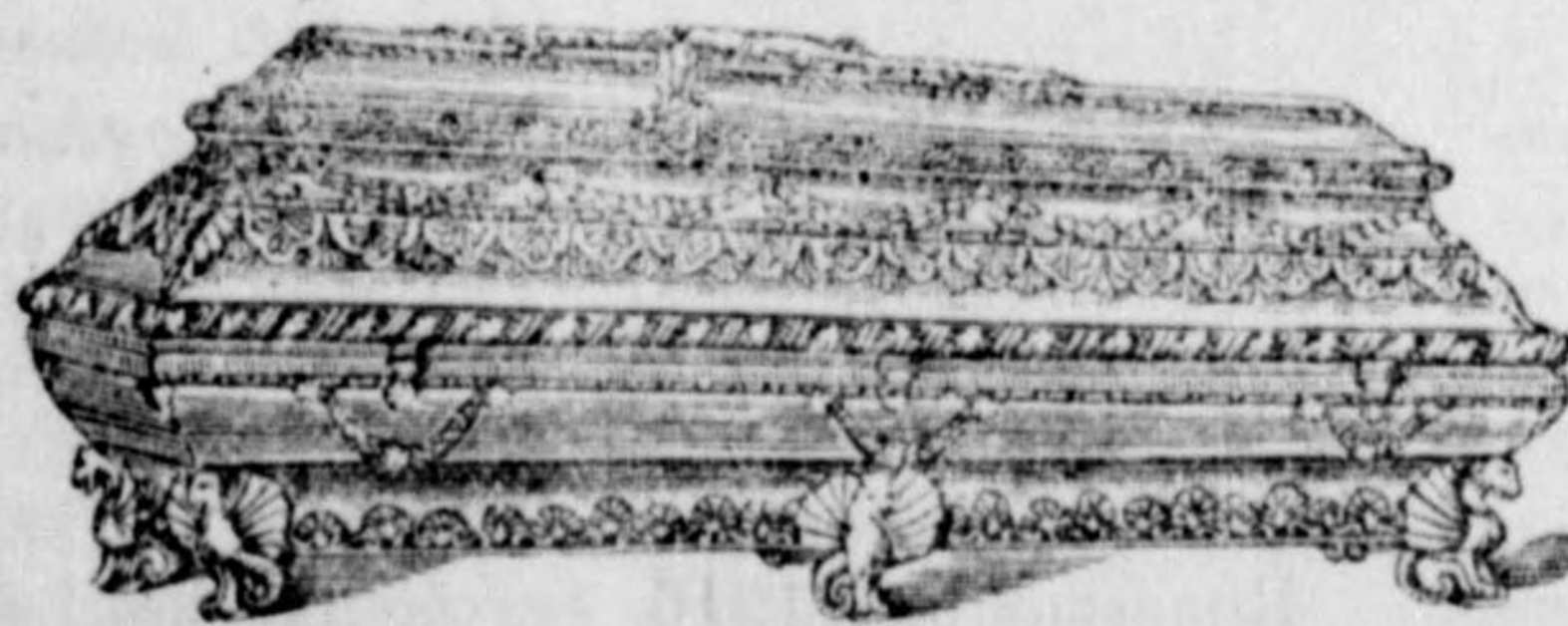
ZAVADSZKY EDE ezelőtt **HOLLÓSY JÓZSEF**

4—*

TEMETKEZÉSI VÁLLALATA

RIMASZOMBAT, DEÁK FERENCZ-UTCZA 24. SZ.

Van szerencsém a helybeli és vidéki tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy a néh. **HOLLÓSY JÓZSEF**-féle temetkezési vállalat a **Deák Ferencz-utca**.

„**ZSUFFA**“-féle házban van elhelyezve, hol nagy raktárt tartok mindentféle **ércz- és fakoporsókból,** valamint a temetkezésekhez szükséges összes kellékek s felszerelésekből, minél fogva azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen diszes vagy egyszerű temetések rendezését, nemkülönb a temetésekkel járó összes teendőket, hullaszállításokat és exhumálásokat is, a legszolidabb feltételek mellett vállalhatom.

A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri:

ZAVADSZKY EDE RIMASZOMBAT, Deák Ferencz-utca 24.

Meghívó.

A „Gömörmegyei Nép- és Iparbank Részvénytársaság“

1916. évi márczius hó 23-ikán délelőtt
9 órakor tartja saját helyiségében

XLV-ik évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényeseket tisztelettel meghívja

az Igazgatóság.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, a mérleg jóváhagyása, határozat a nyereség felosztása iránt és a felmentvény megadása.
2. A sorrend szerint kilépő 3 igazgatósági tag helyének betöltése 3 évre.
3. Öt felügyelő-bizottsági tag helyének betöltése egy évre. 1—2
4. Napibiztosok választása egy évre.
5. Esetleges indítványok.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált vagyon-mérleg, veszteség- és nyereség-számla a hivatalos órák alatt az intézet helyiségében megtekinthető.

Hirdetéseket

e lap részére elfogad
a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

MEGHIVÓ.

A Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság

1916. évi márczius hó 20-án délelőtt 11 órakor tartja meg saját hivatalos helyiségében

XVIII. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉT.

Erre a t. Részvényes tag urak oly figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy azon esetben, ha szavazati jogaikkal élni óhajtanak, részvényeiket az alapszabályok 22. §-a alapján intézetünk pénztáránál a közgyűlést megelőzőleg legalább három nappal letéteményezni sziveskedjenek.

Az eredeti mérleg és zárszámadás az intézet helyiségében közszemlére kitétetett s ott bárki által megtekinthető.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései a lefolyt üzletév eredményéről és javaslata a tiszta nyereség felosztása iránt. Határozathozatal az igazgatóságnak a Magyar Általános Hitelbank érdekközösségébe való belépés iránt előterjesztett javaslata fölött.

2. Az igazgatóság és felügyelőbizottság felmentése.

3. Négy kilépő és három új igazgatósági tag helyének betöltése az alapszabályok 32. §. alapján.

4. Két felügyelőbizottsági tag választása az alapszabályok 53. §. alapján.

5. Harmincz választmányi tag választása az alapszabályok 58. §. alapján.

6. Indítványok.

Rimaszombat, 1916. évi márczius hó 2-án.

Az igazgatóság.

Mérleg-számla.

Vagyon	kor.	fill.	Teher	kor.	fill.
Váltótárca	2100730	—	Részvénytőke	200000	—
Jelzálogkölesön	1077661	08	Tartalékalap:		
Pénztár	42732	30	Rendes tartalékalap	200066	— K
Folyószámla követelés	1027972	38	Tartalékalap kétes követelésre	55000	— K
Ingatlan vagyon	162000	—	Tartalékalap ártolyamvesztésre	5000	— K
Berendezés	4400	—	Betétek:		
Előleg kölesön	9493	—	Takarékbetéti könyvecskékre	2261664	91 K
Értékpapir	193133	—	Folyószámlán	239966	31 K
Óvás költség	119	81	Folyószámla hitelezők	520221	73
Előre fizetett kamatok	4325	37	Visszleszámitolás	780621	—
Kamatkövetelés értékpapiroknál	1876	13	Engedményezett jelzálogkölesön	355544	92
Hátrálékos kamatok	71471	92	Ki nem fizetett osztalék	567	—
			Ki nem fizetett adó és illeték	6941	14
			Átmeneti kamatok	27055	41
			Nyereség egyenleg:		
			Mult évről áthozva	3202	55 K
			Folvó évi nyereség	40064	02 K
	4695914	99		43266	57
				4695914	99

Rimaszombat, 1916. évi január hó 1-én.

Müller Vilmos, ügyvezető igazgató.

Széman Endre, igazgatósági elnök.

Pitta Lipót, pénztárnok.

Barilla János,

Benyo László,

Dr. Cziner Miksa,

Dr. Kármán Aladár,

Lévai Izsó,

Dr. Meskó Miklós,

Dr. Mihalik Dezső,

Reinitz Zsigmond ig. tagok.

Fenti zármérlegszámlát megvizsgáltuk s azt úgy a könyvekkel, valamint az okiratokkal megegyezőnek találtuk.

Juraskó Jakab, f. biz. elnök.

Dapsy Rezső,

Ragályi István,

Váry János, felügyelő-bizottsági tagok.

Rimaszombat, 1916. Nyomatott id. Rábely Miklós Fia könyvnyomdájában.